

A színházlátogatásra vonatkozó statisztikai adatok

Összeállította: Lakatos Gyuláné²

A színházlátogatás különleges, máshoz nem hasonlítható élményt nyújt felnőtteknek, gyermekeknek egyaránt. A nézők túlnyomó része szórakozásért, pihenésért, kikapcsolódásért jár színházba, ugyanakkor az ott tartott előadások fejlesztik az anyanyelvi kultúrát, a magyar kulturális emlékezet fenntartását is.

A kulturális statisztika körében is fontos szerepe van a színházi adatoknak, amelyeknek a rendszeres, évente ismétlődő közzététele az ötvenes évektől folyamatos.

Kulcsszavak: statisztika, kultúra, színházak.

2008-ban lépett hatályba a XCIX. törvény az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól, amelynek alapján egységes elbírálás alá esnek a különböző formában működő, de színházi tevékenységet folytató szervezetek. Ennek következtében az eddig rendelkezésre álló statisztikai adatok nem, vagy csak korlátozottan hasonlíthatók össze a 2008. évi és az azt követő évek információival.

Az elmúlt évtizedben a színházi intézményrendszer átalakulása, fejlődése tovább folytatódott. Újabb színházi intézmények jöttek létre: nemzetiségi (német, horvát, szerb nyelven játszó) színházak, opera- és táncszínházak,

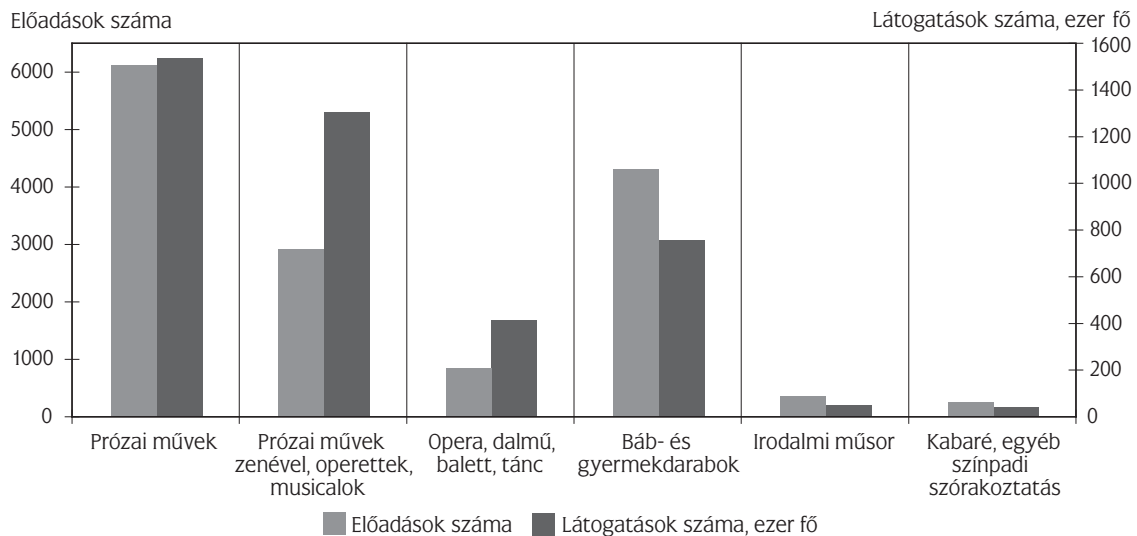
bábszínházak, szabadtéri színpadok. A kőszínházak száma gyarapodott, és a meglévőknél is folytatódott az épületek rekonstrukciója. Az alternatív színházak elterjedése az újításra való törekvést tükrözi a szellemi, művészeti életben. A kőszínházak és társulataik is bővítették játszási lehetőségeiket: a kamaraszínházakon kívül stúdiószínpadok, szalonok, házi színpadok kialakításával.

A színházlátogatás – csakúgy, mint korábban – napjainkban is a lakosság viszonylag szűk rétegére jellemző, és a nézők összetétele sem sokat változott: ma is csak a kifejezetten kulturális érdeklődésű személyek választják rendszeres szabadidős tevékenységként. Ennek objektív okai is vannak, hiszen viszonylag kevés a színház, a lehetőségek néhány városban koncentrálnak, ahová nehezebben jutnak el a más településeken élők. Ezenkívül az átlagosan közel 2000 forintos jegyárak is befolyásolhatják a részvételt. A színházak korábban gyakran tartottak saját épületeiken kívül is előadásokat: más színházakban, illetve

¹ A Központi Statisztikai Hivatal Társadalmi szolgáltatások statisztikai főosztályának munkatársa. E-mail: gyulane.lakatos@ksh.hu.

A színházak Magyarországon tartott előadásainak és látogatásának száma műfajcsoportok szerint, 2008

Forrás: KSH

erre alkalmas épületekben, művelődési központokban stb. Elsősorban olyan településekre volt ez jellemző, amelyek állandó színházzal nem rendelkeztek. Ezen előadási formák az utóbbi években háttérbe szorultak, 2008-ban a színházi előadások közel felét – 49%-át – a fővárosban tartották, és 3%-nál kevesebbet a községekben. A látogatásokat tekintve ez az arány még jobban Budapest felé tolódott, hiszen az összes látogatásból 56%-kal részesült a főváros, 43%-kal a többi város, és alig 1%-kal a községek. Természetesen ez abból is adódott, hogy a vidéki városokban általában kisebb befogadóképességű színházak működnek, valamint a községekben nincsenek állandó játszóhelyek, itt „csak” vendéglőadásokat lehet tartani. Érdekes színt, hogy Veszprém megyében viszont a színházi előadás egyötödét községekben tartották, és ezek látogatószáma az összesnek közel 6%-át tette ki.

A színházlátogató közönség igénye csakúgy, mint korábban, a könnyebb műfajú, szórakoztató darabok iránt volt a legnagyobb. 2008-ban a színházi előadások több mint 40%-ában prózaival művek szerepeltek műsoron, ezeknek 31%-a komédia és bohózat volt, látogatószámuk meghaladta az összes látogatás egyharmadát. Az utóbbi években egyre nagyobb népszerűsége tettek szert a zenés darabok, operettek, musicalok, amelyeknek látogatószáma alig maradt el a prózaival művektől. Öröndetes tendencia, hogy mind a színházak, mind a közönség körében egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a gyermekeknek szóló előadások, hiszen egy fiatalos élmény meghatározó lehet abban, hogy felnőttként örömeiket leljék a színdarabokban. 2008-ban minden harmadik előadást gyermekeknek rendeztek, s látogatószámuk meghaladta az összes előadás 18%-át. Az opera- és balettelőadásokra, valamint a különböző tánc-, illetve mozgásszínházi

bemutatókra is egyre több néző kíváncsi. Az előadások majd 6%-a tartozik ebbe a kategóriába, és a látogatók közel 10%-a ilyen darabokat néz meg (1. ábra).

A rendszeres színházlátogatók jellemzően bérletet vásárolnak. A nézők egynegyede rendelkezett bérlettel, amelyekből 21%-ot Budapesten adtak el.

A színházi évadok szüneteiben rendszeresen megrendezik a szabadtéri játékokat. A játszóhelyek száma folyamatosan nőtt, 2008-ra elérte a 45-öt. Az előadások száma évek óta közel azonos, 500 körül mozog, a látogatók száma is nagyjából változatlan (250 ezer körüli).

A magyar színháztársulatok gyakran szerepeltek külföldön. A 41 társulat 24 országban összesen 347 előadást tartott, és gyakori volt a külföldi társulatok hazai vendégszereplése is. 28 országból 111 társulat érkezett hozzánk, és 274 előadáson szerepelt.

A hivatalos statisztika még az új törvény bevezetése ellenére sem képes teljesen egységbe foglalni a színházi világ szerteágazó, sokszínű területeit. Nagyon sok olyan kis egyesület, csoport működik, amely még nem felel meg a törvényben megfogalmazott kritériumoknak, mégis nagy jelentőségük lehet egy adott közösség vagy terület kulturális életében, értékeik megőrzésében.

További információk az interneten:

Központi Statisztikai Hivatal: www.ksh.hu

Részletes kulturális adattáblák (Stadat táblák): portal.ksh.hu/portal/page?_pageid=37,593782&_dad=portal&_schema=PORTAL

Megye és idősoros színházi adatok: portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/tab16_02_06_02i.html

Letölthető színházi kiadványok: portal.ksh.hu/portal/page?_pageid=37,184503&_dad=portal&_schema=PORTAL